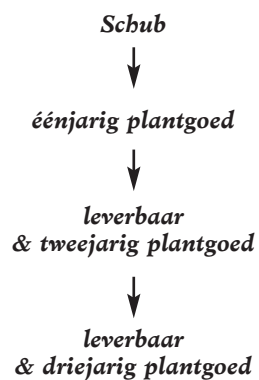

Kleine leliematen: houden of weggooien?

• TEKST : WINAND HAZELAAR, LISSE EN ELAINE VLAMING, PPO BLOEMBOLLEN, DE NOORD
 • FOTO : PPO BLOEMBOLLEN

Jaarlijks worden lelieschubben opgeplant voor de oogst van plantgoed. Het volgend jaar wordt dit plantgoed weer geplant en van de oogst is een deel groot genoeg voor de verkoop als leverbaar. Dat wat net niet groot genoeg is wordt nog een jaar opgeplant om leverbare bollen op te leveren. Maar voor de kleine maten is de opbrengst veelal te laag om de toegerekende kosten en arbeid terug te verdienen. PPO Bloembollen onderzocht of slecht gegroeide leliebollen nog kans hebben om uit te groeien tot leverbaar en rekende het nut van opplanten na.

Een deel van de teelt van eenjarig plantgoed is leverbaar maar het overige blijft nog onder de maat. Dit wordt nog een jaar opgeplant. Van dat deel dat dan onder de maat blijft worden de grootste maten 6-10 in ieder geval weer opgeplant. Wat betreft de kleinere maten bestaat twijfel of dit nog wel zin heeft. De gedachte is dat een partij veroudert. Na verloop van tijd neemt het aandeel virus toe en zou de groei er uit gaan. Het is de vraag of bollen kleiner dan maat 6 van driejarig plantgoed minder hard groeien dan die van tweejarig plantgoed. Op de proefvelden van PPO de Noord is gedurende 5 teelt seizoenen nagegaan of dit echt het geval is.

GROEIVERGELIJKING < 6

Verschilt de groeikracht van tweejarig ten opzichte van driejarig plantgoed? Dit kon met de proeven niet worden aangetoond. Daarmee is de verwachte opbrengst van drie jaar oud plantgoed <6 gelijk aan die van twee jaar oud. In de kleinste maten (zift < 6) komt veel uitval voor. Na twee jaar was

gemiddeld 30% bij 'Casa Blanca' verloren gegaan, bij 'Star Gazer' was dit gemiddeld 13%. Wat de teelt tot dan gekost heeft is uiteraard voor het tweejarige en het driejarig plantgoed wel verschillend. Maar voor de vraag of het plantgoed nog een jaar moet worden doorgeteeld is dit niet relevant. Immers deze kosten zijn al gemaakt en het verwachte resultaat blijft hetzelfde. In de huidige marktsituatie blijft dan slechts de vraag over of het überhaupt zinvol is kleine plantgoedmaten op te planten. Met de resultaten uit het onderzoek op de Noord zijn de te verwachten opbrengsten per plantmaat berekend.

PPO rekende aan de kosten voor doortele van kleine leliematen

TERUGVERDIENEN

Wanneer het plantgoed wordt weggegooid brengt het niets op. Bij doortelen wordt plantgoed doorgaans gewaardeerd op basis van marktprijs. De kosten om het plantgoed te produceren staan hier los van. De opbrengsten van ziftmaat < 6 van 'Star Gazer' zijn lager dan de toegerekende kosten inclusief plantgoed (ruim € 13.000) en de arbeidskosten (ruim € 8.000). Ook voor een duurdere cultivar als 'Casa Blanca' is de opbrengst van ziftmaat <6 niet hoog genoeg om toegerekende kosten (ruim € 21.000) en arbeid (ruim € 8.000) per hectare terug te verdienen. Bij de huidige marktsituatie is de teelt van ziftmaat <6 van 'Star Gazer'

en 'Casa Blanca' niet rendabel. Het behaalde resultaat wordt met de teelt van de grotere maten in de daarop volgende jaren niet voldoende goed gemaakt. Bij 'Star Gazer' is bij opplant van ziftmaat 6-8 het saldo het hoogst. Voor de Cultivar 'Casa Blanca' is dit bij ziftmaat 8-10. Voor een rendabele teelt is voor 'Star Gazer' ongeveer een verdubbeling van de bolprijs nodig en voor 'Casa Blanca' ongeveer een prijsstijging van 50%.

Ook bij de hoger ingeschatte prijzen zal de waarde die voor plantgoed gerekend wordt minimaal € 2,35 per kilo voor 'Star Gazer' en € 4 per kilo voor 'Casa Blanca' moeten zijn om de toegerekende kosten en arbeid terug te verdienen.

KLEINE MATEN DOORGETEELD

Bij PPO Bloembollen De Noord is het bolmateriaal afkomstig van de schubenteelt een aantal jaren doorgeteeld. Daarvoor zijn de bollen in diverse maten uitgesorteerd, van zift 2/4 tot 10/- van de cultivars 'Star Gazer' en 'Casa Blanca' en daarna opgeplant. Na de oogst zijn per plantmaat alle bolletjes apart gesorteerd en wederom opgeplant. In het tweede jaar is de maat 2/4 en 4/6 bij elkaar gevoegd. Na twee jaar telen is de opbrengst bepaald.

Plantmaat	<12	12/-	uitval
'Casa Blanca'			
2/4	23	21	56
4/6	18	72	10
6/8	1	96	3
8/10	0	94	6
10/-	0	99	1
'Star Gazer'			
2/4	48	17	35
4/6	22	75	3
6/8	1	97	2
8/10	0	98	2
10/-	0	99	1

Tabel 1
De gemiddelde verdeling over de ziftmaten € 12 en 12/- (%) na twee jaar telen voor verschillende plantmaten.

Drie jaar telen om leverbaar te krijgen is flink duurder dan twee jaar

Dan blijft nog de vraag of de waardeering van het plantgoed reëel is, aangezien de vraag naar plantgoed zeer beperkt is.

CONCLUSIE

De opbrengst van de opplant van driejarig plantgoed is gelijk aan dat van tweejarig plantgoed. Met dat verschil dat driejarig plantgoed een jaar langer geteeld is en daarmee bijna het dubbele van het tweejarige plantgoed gekost heeft.

In de huidige situatie is de teelt van onderzochte cultivars niet rendabel en daarmee brengt het nogmaals opplan-

ten van driejarig plantgoed <6 ook niets op. Plantmaat 6-8 van 'Star Gazer' en 8-10 van 'Casa Blanca' leveren de grootste bijdrage aan het saldo. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de kosten van arbeid.

Vraag blijft wat de oorzaak is waarom een deel van het plantgoed de eerst twee jaar amper groeit en daardoor een jaar langer nodig heeft om uit te groeien tot leverbaar. Kan dit voorkomen worden dan zijn de teeltkosten van een jaar uit te sparen.

Dit onderzoek is gefinancierd door het Productschap Tuinbouw.

Cultivar	Plantmaat	Opbrengst (€)	Toegerekende kosten (€)	Saldo (€)
'Casa Blanca'	<6	26400	21000	5300
'Casa Blanca'	6-8	44100	28000	16000
'Casa Blanca'	8-10	52700	31600	21100
'Casa Blanca'	10-12	57100	43100	14000
'Star Gazer'	<6	20600	13400	7200
'Star Gazer'	6-8	28900	17000	11900
'Star Gazer'	8-10	23100	20200	2900
'Star Gazer'	10-12	20300	25500	-5200

Tabel 2
Opbrengst, toegerekende kosten en saldo in € per hectare lelies bij verschillende plantmaten